

Recursul României la art. 15 din Convenție este o manifestare responsabilă a unui stat de drept aflat în stare de urgență

La data de 17 martie 2020 statul român a transmis Secretarului General al Consiliului Europei o notificare referitoare la necesitatea activării art. 15 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care permite Statelor contractante să suspende sau să limiteze temporar drepturi și libertăți garantate de Convenție. Notificarea a fost însoțită de textul Decretului Președintelui României nr. 195/2020 în temeiul căruia a fost declarată starea de urgență ca urmare a pandemiei generate de virusul SARS-CoV-2 precum și de alte măsuri normative adoptate.

Potrivit prevederilor art. 15 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (Convenția), părțile contractante au dreptul de a deroga de la obligațiile stabilite în cuprinsul acesteia “(În caz de război sau de alt pericol public ce amenința viața națiunii” în anumite condiții. Exercițarea acestui drept se notifică Secretarului General al Consiliului Europei.

Măsura luată de Statul Român în contextul epidemiologic actual este firească și corespunde întru totul logicii și spiritului CEDO, care recunoaște că într-o democrație reală, Statul trebuie să aibă, în situații de criză, pârghiile necesare pentru a lua măsuri excepționale care să apere garanțiile fundamentale.

Măsura adoptată este în linie cu obligațiile asumate de toate țările părți la convenție și nu lasă loc la abuzuri, întrucât:

- limitarea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale prevăzute de Convenție este justificată de pericolul excepțional și iminent care afectează o parte a populației și reprezintă o amenințare pentru viața comunității;
- este limitată pe perioada pericolului;
- limitele derogării au drept scop înlăturarea pericolului iminent.

Conform hotărârilor Curții Europene în ceea ce privește articolul 15, autoritățile naționale sunt cele mai în măsură să stabilească care sunt cele mai potrivite măsuri și cum urmează să le pună în aplicare. Indiferent de derogare, România are obligația de a respecta în continuare următoarele drepturi fundamentale: dreptul la viață (afară de situația morții rezultate din acte criminale), interzicerea actelor de tortură, a sclaviei și a muncii forțate, a principiului legalității pedepselor și a celorlalte obligații internaționale, inclusiv de garantare și de protejare a drepturilor și libertăților care nu interferează cu situația de criză ce amenința națiunea. Când pericolul încetează, Statul Român este obligat să notifice încetarea situației și a măsurilor de urgență.

Alte state ce au recurs la aceeași dispoziție CEDO din motive similare sunt Letonia, Estonia, Republica Moldova și Armenia.

Recursul la procedura prevăzută de art. 15 din Convenție reprezintă, în realitate, o garanție că măsurile excepționale ale acestei perioade nu depășesc limitele permise de îngrădire a drepturilor omului, acțiunea Statului Român fiind constant urmărită de instituția Secretarului General al Consiliului Europei.